

Aaviste AVVIISI

Ylä-Savon Auvisten sukuseura ry:n julkaisu

2017

Aaviste Avviisi 2017

- 4 Puheenjohtajan palsta
- 6 Kolumni: Varautumista hyvän
eilisen varalle
- 8 Sukuseuran hallituksen
kuulumisia
- 14 Sukutapaaminen
- 18 Leena Leppänen in memoriam
- 20 Auvisten alkuvaiheita Savossa

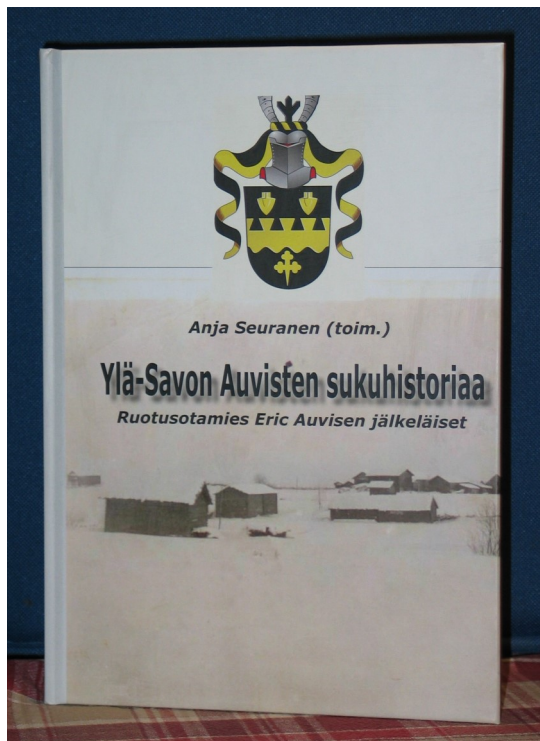
Jäsenlehden julkaisija: Ylä-Savon Auvisten sukuseura ry,
www.sukuseura-auviset.fi

Vastaava päätoimittaja: Heikki Auvinen

Kansikuva: Auvilan rappusilla

Takarivi vasemmalta: Aune Hänninen, Elsa Auvinen,
Tyyne Auvinen

Lapset vasemmalta: Liisa Auvinen, Kalle Auvinen
(Elsan sylissä), Pekka Auvinen,

Auvisten sukukirjan tilanne

Sukuseuran hallitus on päättänyt painaa lisää 30 kappaletta Ylä-Savon Auvisten sukukirjoja, koska ne loppuivat jo reilu vuosi sitten, eivätkä kaikki halukkaat saaneet omaa kirjaansa.

Kirjan hinta on 35 euroa, ja kirjan mukana tulee tilillepanokortti kirjan hinnasta ja postituskuluista.

Jos haluat tilata kirjan, lähetä tilaus osoitteeseen auvinen.heikki@gmail.com, ja laita siihen myös kirjan postitusosoite.

Teemme sukukirjan korjauksista ja muutoksista erillisen vihon, joka lähetetään ensi syksynä kaikille kirjan ostaneille ja myöhemmin ostaville.

Jos sinulla on korjattavaa tai lisättävää, lähetä se 31.8.2017 mennessä osoitteeseen auvinen.heikki@gmail.com.

Puheenjohtajan palsta

SUOMEN KANNALTA kahdesta merkittävästä asiasta tulee kuluneeksi pyöreitä vuosia.

MAALISKUUN 31. PÄIVÄNÄ pyöreät sata vuotta sitten esitettiin idea Suomen itsenäisyydestä julkisesti. Heinäkuun 18. päivänä eduskunta julistautui maan korkeimmaksi valtiomahdiksi. Marraskuun 15. päivänä eduskunta ryhtyi korkeimman vallan haltijaksi.

4. JOULUKUUTA senaatti antoi itsenäisyysjulistuksen eduskunnalle, joka hyväksyi sen 6. joulukuuta äänin 100 -88.

ÄÄNESTYSTULOS MERKITSI eduskunnan jakautumista kahteen lähes tasavahvaan leiriin. Sen seuraus nähtiin vuonna 1918, jolloin ratkaistiin aseinen taistelu valta maassa oikein kuuluun.

RUOTSIN (JA SIINÄ SIVUSSA SUOMEN) itsenäistymisestä Kalmarin Unionista tulee kuluneeksi 500 vuotta. Vuonna 1517 Tanskan kuningas Kristian II hyökkäsi Ruotsiin pakottaakseen niskoittelevat svealaiset takaisin unionin helmaan. Kustaa Eriksson-niminen nuorimies nostatti

maan kapinaan, joka johti unionin murenemiseen ja suvereenin Ruotsin valtion syntyyn. Kustaa Vaasa ja hänen poikansa panivat vireille uudenaikaistumisen, jonka tässä päässä on nyt kaksi maailman kehittyneimpien maiden joukkoon kuuluvaa valtiota, Ruotsi ja Suomi.

Hyvää Suomi100-juhlavuotta kaikille!

Heikki Auvinen

Kolumni: Varautumista hyvän eilisen varalle

SUKUTUTKIMUKSEN LUONTEESEEN kuuluu menneisyyteen suuntautuminen. Juuriensa saloista kiinnostuneet pyrkivät näkemään mahdollisimman kauas taaksepäin. Niin asemoiduttaessa pääsee usein unohtumaan nykyinen ja tulevaisuus. Me, hyvät aikalaiseni, olemme eläminenme huomisen eilinen.

SUKUTUTKIMUKSEN TIETOLÄHTEET ovat tähän mennessä olleet hieman yksipuolisia. Tutkijat kaivavat sukujen historiaa esiin pieniä murusia kerrallaan muun muassa erilaisista rekistereistä, lehtiarkistoista ja muista asiakirjoista. Suuri osa aineistosta on kuitenkin ollut alun perin julkisvallan tarkoituksiin kerättyä, ja sisältää taloustietojen ja ammatin lisäksi vain vähän vihjettä siitä, millaisia ihmisiä edeltäjäme olivat luonnoltaan.

TULEVAISUUDESSA TIETOLÄHTEET monipuolistunevat. Sukupolvemme ovat ensimmäisiä, joista jää itse koostettu digitaalinen jalanjälki. Useimmilta jälkeen jää esimerkiksi kattava kirjasto Facebook-kuvia taikka -tilapäivityksiä. Mitä ulkopuolinen, erilaisessa tulevaisuuden kulttuurissa elä-

vä jälkeläisemme, niistä kuitenkin saa irti? Sosiaaliseen mediaan oman yhteisön nähtäville on tapana laittaa itsestään vain kaikkein mairittelevimmat otokset itsestä ja elämästä. Tavallinen arkielämä ja vakavammat mielipiteet jäävät ilmaisematta.

MEILLÄ ON KUITENKIN ELÄISSÄMME, nyt huomisen eilisenä, mahdollisuus vaikuttaa kuvaan, jonka jätämme seuraajillemme. Perintö ei ole vain maata ja mammonaa vaan myös tietoa. Omaa maailmankuvaa voi tallettaa niin perinteisiin kirjoihin kuin blogeihin ja vlogeihin.

SUKUKIRJA ON VALMISTUNUT, mutta sukuseura julkaisee mielellään kertomuksianne tästä ajasta tai muistoistanne menneistä myös Aaviste Avviisissa. Rohkaisisinkin jokaista pohtimaan, olisiko itsellä jotain säilyttämisen arvoista kerrottavaa seuraavaa numeroa varten. HUOMINEN TULEE NOPEAMMIN KUIN USKOISIKAAN!

Anni Kainulainen

Hallituksen kuulumisia ja uusien jäsenten esittelyt

VIIME KESÄN KOKOUKSESSA valitun sukuseuran hallituksen muodostavat puheenjohtaja Heikki Auvinen Keravalta, varapuheenjohtaja Anni Kainulainen Vieremältä (uusi), rahastonhoitaja Pirjo Marttila Iisalmesta (uusi) , Sinikka Auvinen Pielavedeltä, Eeva-Leena Kainulainen Vieremältä, Marjatta Hänninen Rautalammilta ja Pirjo Hirvonen Pielavedeltä (uusi).

KEVÄÄLLÄ 5.3.2017 pidetyn ensimmäisen uuden hallituksen kokouksen merkittävimpinä asioina oli päätös tilata sukukirjoja lisää 30 kpl sekä tehdä korjauksista ja muutoksista erillinen vihko kirjan hankkineille.

TÄRKEÄ PÄÄTÖS oli myös kesän sukutapaamispaikan valitseminen. Vaikka valinta kohdistui tällä kertaa Vuokattiin myös muistakin vaihtoehtoista keskusteltiin kiivaasti. Kokouspaikkaa valittaessa täytyy kiinnittää huomiota muun muassa sijaintiin, kulkuyhteyksiin ja jäsenistön toiveisiin. Vuoden 2018 sukukokous päätettiin järjestää etelämpänä Juvan alueella eli Mikkeli-Savonlinna välillä, mikäli vain mahdollista.

Heikki Auvinen

Esittelyssä Pirjo Hirvonen

OLEN SYNTYNUT Kiuruvedellä 64 vuotta sitten, mutta muuttanut Pielavedelle jo kaksivuotiaana. Molemmat vanhempani ovat syntyneet Pielavedellä.

LUKION JÄLKEEN olin töissä/ opiskelemassa Tukholmassa, Helsingissä ja Kuopiossa. Helsingissä valmistuin HSO-sihteeriksi, menimme naimisiin

ja saimme ensimmäisen lapsen. Kuopiosta muutimme Pielavedelle vuonna 1977 miehen työn takia. Olemme asuneet Pielaveden kirkonkylässä 40 vuotta!

MEILLÄ ON KOLME AIKUISTA LASTA ja viisi lastenlasta. Yritämme tavata lasten perheitä (Helsinki-Tuusula-Siilinjärvi – akselilla) mahdollisimman usein välimatkasta huolimatta. Harrastan lukemista, ulkoilua ja mökkeilyä Kirkkosaaren mökillä. Talvisaikaan käymme mielellään matkoilla jossain aurinkoisessa paikassa.

Pirjo Hirvonen (os. Auvinen)

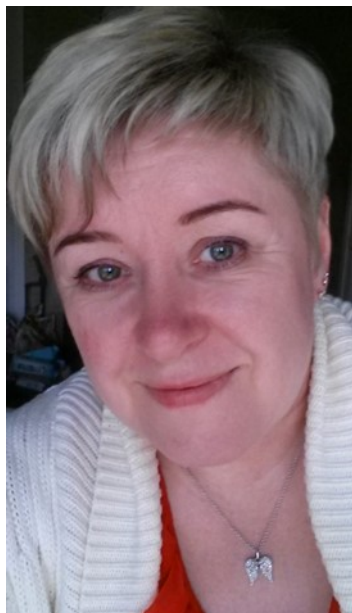
PS. Kuvan otti tyttärentytär.

Esittelyssä Pirjo Marttila

OLEN ÄITINI PUOLELTA Auvisia, su-
vun esiin tulleet juuret löytyivät
Pörsänmäestä, sieltä mutkien
kautta päätyen Sonkajärvelle.
Itse olen syntynyt ja kasvanut
lisalmessa, siellä asun nykyisin-
kin. Minulla on kaksi poikaa, jois-
ta toisella on jo omakin perhe.
Myös mummun mukavaan roo-
liin olen jo päässyt neljä vuotta
sitten.

TYÖKSENI TEEN kirjanpitoja ja
palkkoja paikallisessa tilitoimis-
tossa. Myös yritysmaailma on
tullut tutuksi työelämän aikana. Numeroiden pyörittely on
minun ominta osaamistani, alan lakien seuraaminen tuo
oman lisänsä työtehtäviin.

HARRASTUSTOIMINTA TASAPAINOTTAA muuten talousasioihin
keskittyvää arkea. Toimin vapaaehtoisena Suomen Punaisen
Ristin Henkisen Tuen ryhmässä sekä Suomen Mielenterveys-
seuran valtakunnallisessa kriisipuhelimessa. Myös oma henki-
nen hyvinvointi on tärkeä tekijä arjen pyörittämisessä, siihen

liikunta ja erilaiset harrastustoiminnan kurssit antavat mukavan latauksen.

KIITOS LUOTTAMUKSESTA kun valitsitte minut rahastonhoitajaksi. Lupaen hoitaa pestiä huolella ja yritän täyttää Eolammen Aunen jättämistä saappaista edes toisen.

Pirjo Marttila

Yhteystietoni ovat

Savonkatu 29 as 11

74100 Iisalmi

puh. 040 5266 050

e-mail pirjo.martti@gmail.com

Numeroiden pyörittely
on minun ominta osaamista,
alan lakien seuraaminen tuo oman
lisänsä työtehtäviin.

Esittelyssä Anni Kainulainen

HALLITUKSEN KUOPUS ja sukuseuran nuorison edustaja tässä, hei!

OLEN 22-VUOTIAS hallinto-oikeuden kolmannen vuoden opiskelija Joensuusta. Alun perin olen kotoisin Vieremältä, josta nyt neljättä vuotta maailmalla. Tarkoituksena olisi kyllä palalla takaisin Pohjois-Savon puolelle, mutta täällä Pohjois-Karjallassakin kyllä kelpaa opiskellessa oleilla.

OLEN ÄITINI PUOLELTA Auvisia. Sukuseuran toimintaan olen päätenyt vähän varkein. Äitini Eeva-Leena on ollut hallituk-

sessä jo useamman vuoden, ja hänen vanavedessään olen päätenyt käymään tapaamisissa ja tekemään muutakin pientä seuran toimintaan liittyvää. Yhdistyshommat ovat muista ympyröistä jo tuttuja, joten ajattelin, että miksipä ei lähtisi aktiiviksi tähänkin!

Nähdään kesätapaamisessa,
Anni Kainulainen

Hallitus ensimmäisessä kokouksessaan Tervaharjulla. Edellä esiteltujen uusien jäsenten lisäksi kuvassa jatkavat jäsenet Heikki Auvinen, Eeva-Leena Kainulainen ja Sinikka Auvinen. Kuvasta puuttuu Marjatta Hänninen.

Kesän 2017 sukutapaaminen

Kuulkaamme korpien kuiskintaa, jylhien järvien loiskintaa...

Ensi kesän sukutapaamisreissun teemme Sotkamon Vuokattiin! Sotkamo on Suomen kauneimpia kuntia järvi-
neen ja vaaroineen. Sotkamossa käy vuosittain n. miljoona
matkailijaa ja joka päivä heitä käy 3500, Suomen suurin
matkailukunta. Nähtävyyksiä ovat muun muassa Vuokatin-
vaaran näköalatorni, Hiukan pesäpallostadion ja Hiukan
hiekkarannat, Naapurivaara ja Naapurivaaran huvikeskus
on kuulu koko Suomessa. Katinkullassa on kylpylä hotellei-
neen sekä Holiday clubin mökkikylä sekä golfkenttä. Talvel-
la kiertelevät Vuokatinvaarassa ja kauempanakin maan

mainiot hiihtoladut ja kesäisin pääsee patikoimaan kauniiseen luontoon. Vuokattihiihto ja Vuokatinvaellus ovat vuosittaisia massatapahtumia. Hiidenportti ja Hiisijärven hiekat ovat nekin mainitsemisen arvoisia käyntikohteita, vähän kauempana keskustasta.

Hiukan hiekkaranta

SUKUTAPAAMISPAIKAKSI VALITSIMME Naapurivaaran lomakeskuksen (Pohjavaarantie 66, 88610 Vuokatti), joka sijaitsee Pohjavaarantien varressa, kuuluisan Nuasjärven rannalla. Siitä jaloin voidaan hoitaa kaikki sen päivän ohjelma. Sunnuntai 23.07.2017 klo 12.00 aloitamme virallisesti noutopöydästä ruokailemalla, jonka

Nuasjärvi

jälkeen pidämme kokousta. Patikoimaan lähdemme klo. 10.30 lomakylästä NAAPURIVAARAAN (sivu 2km). Suosittelem patikkareissua, on hyvät näköalat. Noin klo14.00 hypäämme bussin kyytiin ja lähdemme tutustumaan Sotkamoon ja Vuokattiin Pertun asiantuntevalla opastuksella. Käymme samalla reissulla Vuokatin Viinissä, josta voi halutessaan ostaa paikallisia tuotteita.

ILTAA JATKETAAN Suvin ja Pertun luona Hyrkkäässä (lomakylän vieressä). Kun ollaan Sotkamossa, laitetaan pihapesis käyntiin, halukkaat voivat osallistua. Lisäksi on rantasaunassa saunomista ja uintia sekä letunpaistoa. Muistakaa ottaa omat pyyhkeet mukaan.

Sotkamo on Suomen
kauneimpia kuntia järvi-
neen ja vaaroineen. Sot-
kamossa käy vuosittain
n. miljoona matkailijaa
ja joka päivä heitä käy
3500, Suomen suurin
matkailukunta.

KORTTEERIA KAIPAA-
VILLE on varmasti
yöpymismahdolli-
suuk-sia valittavak-
si asti! Esim. loma-
kylässä on monen-
tasoista ja –
hintaista mökkiä.
Sokos hotellista ja
Katinkullasta löytyy
huoneita!

HINNAT: noutopöy-
täruokailu aikuisilta
30,00€/hlö, lapset
alle 12v puoleen

hintaan ja alle 6v ilmaiseksi. Bussikyydin maksaa sukuseu-
ra.

Ilmoittautumiset viimeistään 09.07. Sinikka Auviselle
soittaen 0504387665 tai sähköpostitse sinik-
ka.auvinen@outlook.com

Sinikka Auvinen

Tervetuloa!

Leena Leppänen in memoriam

LEHTORI LEENA LEPPÄNEN (os. Auvinen) syntyi Pielavedellä 1.4.1946. Elämänlanka katkesi 4.3.2016 Pielavedellä. Vajaa kuukausi, niin Leena olisi täyttänyt 70 vuotta. Vakava sairaus (syöpä) tuli Leenan osaksi. Heinämäen koulun jälkeen opinahjoksi tuli Pielaveden yhteiskoulu. Sinne yhdeksän kilometrin matka taittui polkupyörällä. Olipa lunta, pakkasta taikka liukas keli, oli vain mentävä. Koulunkäynnin ohella Leenalla oli vielä toimitettavana naapureiden kauppa- ja apteekkiasioita.

ISÄ SAIRASTUI kun Leena oli yhdeksän vuotta vanha. Äidin ja isän auttaminen oli Leenan osana lapsuudesta lähtien. Oli kevät -65, kun Leenalla alkoi ylioppilaskirjoitukset. Isä sairastui syöpään. Koulun jälkeen Leena meni isää tervehtimään Pielaveden sairaalaan. Muistan kun Leena itki ja kumartui ruusujen kanssa isälle näyttämään valkolakkinsa. ”Tällainen tämä nyt on.” Isä pääsi sairaalasta kotihoitoon. Isä kuoli heinäkuussa.

KESÄTÖISSÄ LEENA oli Niuvanniemen sairaalassa Kuopiossa, sitten alkoi Helsingissä biologian opiskelu. Muutaman vuoden jälkeen asteli tekniikan opiskelija Paavo Leenan elämään. Nuoret avioituivat ja valmistuivat. Hetken aikaa oli Paavon työ Porissa, sitten Torniossa. Vuoden verran kävi Leena Kemissä töissä, sitten hän sai viran Torniossa. Koti oli Torniossa aivan kan-

takaupungissa Torniojoen rannalla. Siellä Leena hoiti puutarhaansa. Marjapensaat, mansikat ja vatut tuottivat satoa , jopa omenapuitakin hän istutti. Perennat ym. kukat, Leena sanoi, että toiset repivät luonnonkukat pois, hän antaa niiden kasvaa.

ESIVANHEMPIENSA ELÄMÄNTYÖTÄ Leena arvosti. Sukukokouksissa puuhamiehinä Leena ja Paavo yhdessä toimivat. Tapasimme muun muassa presidentti Kallion tyttären. Hän esitteli isänsä museota Nivalassa. ”Eivät oppilaat jaksa keskittyä kuuntelemaan opettajan luentoja, he haluavat käyttää mikroskooppeja”. Tämä havainto ohjasi hänen työtään opettajana. Syksyisin täyttyivät koulun pakastimet teurastamolta tilatuilla eläimillä, joita sitten talven mittaan oppilaiden kanssa preparoitiin ja tutkittiin. Opetukseen kuului paljon liikkumista luonnossa ja yhteistyötä yritysten ja järjestöjen kanssa. Kalakummit olivat oppilaiden suosikkeja. Leenan toiminta huomioitiin vuonna 2004 kansallisella metsäpalkinnolla, ensimmäisenä sen peruskoulun opetuksesta saaneena. Seurakunnassa vapaaehtoistyössä yhteisvastuukerääjänä ja pyhäkoulunopettajana Leena myös toimi.

MINULLE LEENA SISARENI osti monet luontokirjat lahjaksi. Ne puhuttelevat rakkaan sisareni muistosta. Eläkepäivien koettaessa Leena ja Paavo tulivat Pielavedelle, kotiseudulle. Muistot elävät, kukat ja luonto muistuttavat ainoasta sisaresta Leenasta. Kansani surussa mukana Leenan Paavo-puoliso ja heidän kolme lasta puolisoineen ja neljä lastenlasta.

Airi Havve, Leenan sisko

AUVISTEN ALKUVAIHEITA SAVOSSA

SAVON VANHIMMAT ASIAKIRJALÄHTEET, voudintilarjaan sisältyvät maakirjat, alkavat vuodesta 1541. Auvisten nimi tulee esiin kuitenkin jo vuoden 1442 Juvan seurakunnan perustamisasiakirjassa, kun nimismies Antti (Anders) Auvinen on yksi ensimmäisistä nimeltä mainituista savolaisista. Hänestä on mahdotonta tehdä sukujuontoja sata vuotta myöhemmin eläneisiin Auvisiin, mutta samaa sukua nimismies Antti Auvinen on varmastikin ollut, erittäin todennäköisesti myös joidenkin myöhempien Auvisten sukuhaarojen kantaisä. Kun vuonna 1442 perustettuun Juvan seurakuntaan kuului luonnollisesti Joroinen ja tuohon aikaan myös Sääminki, jonka puolella oli Sulkavan Ylisenauvila, ei voida tietää missä nimismies Antti Auvinen asui. Mahdollisesti hän oli kuitenkin Sulkavan Auvisia – olihan suvussa nimismiehiä myöhemminkin.

LÄHES KATKEAMATTOMAT VUOSITTAISET VEROLÄHTEET alkavat vuodesta 1546. Vuoden 1545 maakirjassa on vain osa Savoa. Vanhimman ja toiseksi vanhimman lähteen väliin jää siten muutaman vuoden aukko, vuosilta 1542 – 1544 ei ole verotusasiakirjoja.

AUVISIA ON VANHIMMASSA MAAKIRJASSA (vuonna 1541) 11 talon-
isäntää. Suurin keskittymä on Säämingin litlahden kymmen-
kunnassa, tarkemmin myöhemmän Sulkavan Auvilassa ja Ylise-
nauvilassa, jossa Auvisia on neljä miestä kolmessa eri arviokun-
nassa. Juvan Joroisten neljänneksessä on kolme Auvista samas-
sa arviokunnassa, Juvan pitäjän Juvan neljänneksessä oli yksi
Auvinen, Juvan Koikkalan neljänneksessä kaksi Auvista ja Juvan
Vesikansan neljänneksessä yksi Auvinen. Ilman DNA-testien
tuomaa varmistusta kaikista kantasukuhaaroista, ei voida olla

**Sukunimen kantajat ovat
keskittyneet asiakirjojen
alkaessa suhteellisen
pienelle maantieteelli-
selle alueelle Etelä-
Savoon: Juvan, Sulkavan
ja Joroisten tienoille.**

varmoja ovatko kaikki
Auiset samaa alkupe-
rää. On kuitenkin paljon
mahdollista että kaikki
varhaiset Auiset pol-
veutuvat yhteisestä
kantaisästä. Sukunimen
kantajat ovat keskitty-
neet asiakirjojen alkaes-
sa suhteellisen pienelle
maantieteelliselle alu-
elle Etelä-Savoon: Ju-

van, Sulkavan ja Joroisten tienoille.

AUISET OLIVAT Savon talonpoikaiston hieman paremmin me-
nestynyttä kastia. Auiset olivat Partasten ohella Suur-Savon
varhaisimpia nimismiehiä ja Auvisia toimi myöhemmin 1500 –
1600-luvulla myös vouteina. Joroisten Auvila ja litlahden eli

Sulkavan Auvila kuuluivat Savon varhaisimpien ratsutilojen joukkoon. Se, kuuluiko Joroisten Auvilan rälssimies, ja Pien-Savon entinen vouti, Jaakko Pietarinpoika Auvisten sukuun, onkin toinen kysymys. Hänen veljensä oli ilmeisesti talon seuraava isäntä Akseli Pietarinpoika, jonka sukunimenä aletaan myöhemmin käyttää Auvista. Taloa isännöi ennen Pietarinpoikia Antti Auvisen pojat Olli ja Niilo. Kauko Piri-nen on Savon historiassa arvellut Pietarinpoikienkin olevan suorastaan Auvisia, voi myös olla että he ovat saaneet nimensä talosta tai olleet äidinpuoleista sukua Auvisille. Asian selvittäminen vaatisi isälinjan Y-kromosomin DNA-testejä sukuhaarasta jos mieslinjaa on elossa ja vertailua muihin Auvisiin.

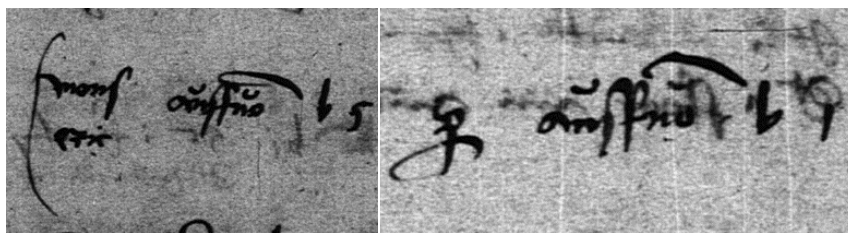
SULKAVAN YLISELÄNAUVILAN AUVISET olivat varmuudella alkuperäistä Auvisten sukua ja hekin Savon vanhimpia ratsumiehiä. Juhana Pietarinpoika Auvinen oli Savonlinnan ratsumiehiä jo ainakin vuonna 1561. Myöhemmin haavoittuttuaan pitkässä 25-vuotisessa sodassa hän sai eläkkeen vuonna 1584 ja toimi kieverin pitäjänä kotipitäjässään saatuaan verovapauden Auvilan tilaan. Samoin hän toimi nimismiehenä vuodesta 1587 lähtien 1590-luvun lopulle. Juuri tämän sukuhaaran jälkipolviin kuuluu myös Ylä-Savon Auvisten suku.

**Juuri tämän sukuhaaran jälkipolviin kuuluu
myös Ylä-Savon Auvisten suku.**

AUVISTEN VARHAISET SUKUHAARAT JA ASUINPAIKAT

Sulkavan Auviset

litlahden eli Sulkavan Auviset olivat jakaantuneet vuonna 1541 kolmeen arviokuntaan. litlahden neljännessä kymmenkunnassa Mauno ja Erkki Auvisen talouteen oli merkitty yhteensä viisi joustaa eli heidän lisäksi myös kolme muuta veronmaksuikäistä, vähintään 15-vuotiaasta miestä. Pekka Auvinen oli erillään omassa arviokunnassaan, hän oli taloutensa ainoa jousiveron maksaja.

Kuva 1. Vasemmalla Mauno (Mons) ja Erkki (Eric) Auvinen (Auffvo) vanhimmassa maakirjassa Säämingin litlahdella, tarkemmin Sulkavan Auvilassa. Oikealla Pekka (P) Auvinen (Auffvo) omassa arviokunnassaan.

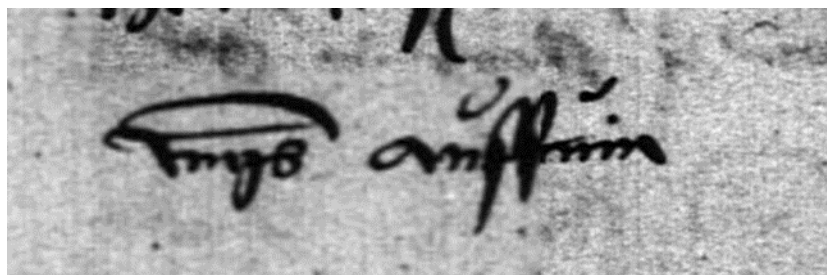
LITLAHDEN KUUDENNESSA kymmenkunnassa oli vielä Nuutti Auvisen talo. Vuonna 1546 Mauno ja Erkki Auvisen arviokuntaa isännöivätkin jo Jaakko ja Vilkki Auvinen. Pekka Auvinen oli edelleen oman arviokuntansa isäntä. Nuutti Auvisen talossa isännyyden oli ottanut Juho Nuutinpoka Auvinen ja hänen yh-

tiömiehenään oli Pekka Heikinpoika Auvinen. Miehet olivat mahdollisesti serkuksia. Heidän kerrotaan olleen kyytitalonpoikia jo vuonna 1546 ja heille annettiin vapautus päivätoista. Kruunu velvoitti talonpojat maksettavien verojen lisäksi myös päivätoihin jotka vaihtelivat alueittain. Tästä on verotuslähteenä myös voudintilien päivätyöluettelot.

KUN VUODEN 1561 VEROLLEPANOMAAKIRJAA verrataan vuoden 1664 maantarkastusluetteloon, päästään selville paitsi arviokuntien tiluksista, myös kylistä joissa talot sijaitsivat. Sulka-
van Auvisilla oli kolme taloa verollepanomaakirjassa: arviokunnat 1199 (isäntänä Juho Auvinen), 1203 (Reko Auvinen) ja 1204 (Jaakko Auvinen). Vuoden 1664 maantarkastusluettelosta selviää että vanhan Auvisten arviokunnan maat olivat Auvilan, Yli-senauvilan ja Ruokonien kylillä.

Juvan pitäjän eri neljännesten Auiset

MYÖHEMMÄN JUVAN ALUEELLA Auisia oli vanhastaan Auvilan ja Hatsolan kylillä. Lisäksi Juvan Joroisten neljänneksessä ja Vesikansan neljänneksessä oli Auvisten talot. Auvilan kylä oli 1500-luvulla Juvan Koikkalan neljännestä ja isäntänä vanhimmassa maakirjassa (v. 1541) olivat Antti ja Mauno Auvinen. Heistä Mauno toimi myös lautamiehenä. Talosta muodostui myöhemmin kaksi arviokuntaa (numerot 818 ja 819), nämä käsittivät myöhemmän Juvan Auvilan kylän. Isäntinä vuoden 1561 verollepanomaakirjassa olivat lautamies Antti Laurinpoika Auvinen (nro 818) ja Juho Pietarinpoika Auvinen (nro 819).

Kuva 2. Juvan Koikkalan neljänneksen lautamiesluettelossa vuonna 1541 Mauno (Mgs) Auvinen (Auffvin).

JUVAN HATSOLAN AUVISIA verotettiin Juvan pitäjän Juvan neljännekseen ja vuonna 1541 isäntänä oli Pekka Antinpoika Auvinen. Hänen isänsä Antti toimi vielä lautamiehenä, vaikka ei veroluetteloissa esiintynätkään. Heidän arviokuntansa oli numero 935 verollepanomaakirjassa ja isäntänä olivat tuolloin Antti ja Matti Auvinen.

JOROISTEN AUVILA, josta tuli myöhemmin ratsutila, sijaitsi Joroisniemen keskuskylällä ja isäntänä oli vanhimmassa maakirjassa Antti Auvinen. Hänellä oli jo veronmaksuikäiset pojat Olli ja Niilo, jotka jo seuraavasta maakirjasta lähtien ottivat isännyyden. Aiemmassa luvussa kerroin talon ajautuneen myöhemmin Pietaripojille, ja heidän mahdollisten Auvis-yhteyden selvittäminen vaatisi perinteisen sukututkimuksen lisäksi DNA-testejä. Joroisniemeltä olivat lähtöisin myös Pohjois-Savon ensimmäiset uudisasukas-Auviset, Matti ja Martti Auvinen joiden nimi muuttui 1550-luvulta lähtien Kasuriseksi.

Juvan Vesikansan neljänneksen ensimmäisessä kymmenkunnassa sijaitsi vielä Tahvo Auvisen talo. Talo katosi kuitenkin 20 vuoden aikana, ennen verollepanomaakirjaa.

ISÄLINJAN DNA-TESTIT SUKUTUTKIMUKSEN APUNA

DNA-TUTKIMUSTA VOIDAAN HYÖDYNTÄÄ asiakirjoista löydettyjen sukulinjojen varmistamisessa – joskus teoriat voivat kumoutuakin. Savossa ja Karjalassa sukunimet yleensä periytyivät isältä pojalle ja eivät ole olleet taloihin sidottuja kuten läntisen sukunimikäytännön alueella.

Poikkeuksiakin aina on: nimet ovat tulleet joskus äidinpuolelta, kuten aviottomien lasten tapauksissa ja silloin tällöin on kotivävy voinut ottaa appensa nimen. Sukupolvien kuluessa kasvaa luonnollisesti myös riski siitä että joku isälinjaan kirjattu ei olekaan poikansa biologinen isä.

**Savossa ja Karjalassa
sukunimet yleensä
periytyivät isältä po-
jalle ja eivät ole olleet
taloihin sidottuja ku-
ten läntisen sukunimi-
käytännön alueella.**

DNA:N AVULLA VOIDAAN saada selville myös asiakirjojen puutteellisuuden vuoksi vaikeasti yhdistettäviä sukuhaaroja. Näitä ovat erityisesti suvun kantaseuduilta muualle muuttaneet sukuhaarat. Eri sukuhaaroilla saattaa olla ominaisia markkereita joiden avulla voidaan hahmottaa mihin sukuhaarakokonaisuuteen alahaarat kuuluvat.

Myös varhaisen asutushistorian tutkimisessa DNA:sta on suuri apu.

Y-kromosomi taas pysyy, mutaatioita lukuun ottamatta, muuttumattomana polvesta toiseen.

ISÄLINJAN DNA-TESTEJÄ on kahta tyyppiä: STR- ja SNP-pohjaiset. STR-testeissä testataan markkereita jotka ovat DNA:n emäsparien toistokertoja. SNP-testeissä testataan yksittäisten emäksen muutoksia. STR-mutaatiot ovat herkempiä ja tulokset siksi monitulkintaisempia. STR-testeistä yleisin ja monesti riittävä on 67 markkerin testi. SNP-testiä tarvitaan kun hahmotetaan suurta kuvaa asutushistoriassa ja eri sukujen välillä.

Y-KROMOSOMI SIIRTYY suoraan isältä pojalle; jos välissä on yksikin nainen, vaihtuu isälinjan suku. Isälinjan testi on siten lahjomaton, se kertoo aina totuuden. Y-kromosomin tutkimuksen vaatimuksena on luonnollisesti se että testattavan on oltava mies, sillä vain miehillä on Y-kromosomi. Naisen sukupuolikromosomithan ovat XX kun miehellä ne ovat XY. Muiden kromosomien geenit sekoittuvat perusteellisesti kerran sukupolvessa. Y-kromosomi taas pysyy – mutaatioita lukuun ottamatta – muuttumattomana polvesta toiseen. Siinä on vain muutama toimiva geeni. Perimäainekseltaan Y-kromosomi ei ole siten erityisen merkittävä. Se ei kuitenkaan vähennä sen merkitystä sukututkimuksen oivana työkaluna.

Kuva 3. Family Tree DNA:n testipakkaus: palautuskuori, koeputket ja kaaputuspuikot.

ISÄLINJAT ON JAETTU haploryhmiin. N-haploryhmä on yleisin Suomessa ja Pohjois-Venäjän suomensukuisten kansojen keskuudessa. Suomalaiset eroavat muista Euroopan kansoista (esimerkiksi jo saamelaisistakin) sikäli, että meillä on periaatteessa vain kaksi Y-kromosomin haplotyyppiä (N, jonka omistaa 60 – 70 % suomalaisista miehistä) ja läntinen I, jonka osuus on hieman yli 30 %.

AUVISISTA ON TOISTAISEKSI tiedossani kolme isälinjaista Y-kromosomin DNA-tulosta (67 markkeria). Heistä kaksi edustaa Ylä-Savon Auvisten sukuhaaraa ja yksi rajantakaisia Ruskealan

Auvisia. Oletettavasti myös Ruskealan Auvisten varhaisemmat sukujuuret ovat Etelä-Savossa. Kaikki testatut Auviset ovat DNA:kin perusteella samaa isälinjaa ja polveutuvat siten Auvinen-nimisestä kantaisästä. Auviset kuuluvat itäisen N-haploryhmän ns. karjalaishaaraan ja toistaiseksi tarkin testattu SNP on N-Z4786. Tämän SNP-mutaatio on tapahtunut yhdellä kantaisällä ja kaikki hänen mieslinjaiset jälkeläiset kantavat samaa mutaatiota. Tämän hetken testeihin perustuvan arvion perusteella tuon mutaation saanut kantaisä olisi elänyt noin 700 – 800-luvulla ajanlaskun alun jälkeen. Luonnollisesti tähän kuuluu siten lukuisia muitakin sukuja kuin vain Auviset. Jos esimerkiksi kahdesta kaukaisesta Auvisesta olisi molemmista tarkin SNP-pohjainen testi BigY, voitaisiin päästä paljon lähemmäs nykyaikaa – Auvisen sukunimen syntyaikoihin, ehkäpä jonnekin 1300-luvulle.

KAIKKEIN TÄRKEINTÄ olisi kuitenkin saada tavallisia 67 markkerin STR-testejä eri Auvisten kantasukuhaaroista. Ylä-Savon Auvisten kaksi testiä riittävät jo mainiosti ja ovat varmistaneet isälinjan. Juvan, Joroisten ja Sulkavan Auvisista DNA-testejä

Ylä-Savon Auvisten kaksi testiä riittävät jo mainiosti ja ovat varmistaneet isälinjan. Juvan, Joroisten ja Sulkavan Auvisista DNA-testejä sitä vastoin tarvittaisiin.

sitä vastoin tarvittaisiin. Tulosten avulla voidaan selvittää sukuhaarojen välisiä suhteita, ovatko sukulinjat samasta kantaisästä ja parhaissa tapauksissa yhdistää toinen sukuhaara toisen alahaaraksi, jos näiltä löytyy ratkaisevia yhteisiä markkereita joita muilla Auvisilla ei ole. Laajan DNA-testausprojektin myötä voitaisiin myös hahmottaa varhaisten Auvisten alkusukupuu – miten kantahaarat liittyvät toisiinsa.

DNA-TESTIT TILATAAN Family Tree DNA:n Suomi DNA-projektin kautta. Y-DNA67 maksaa noin 200 euroa. Testin tilauslomakkeeseen pääsee jutun lopusta löytyvästä osoitteesta.

Ari Kolehmainen

FM, sukututkija

Mikkelissä 5.4.2017

kolehmainen.ari@gmail.com

Laajan DNA-testausprojektin myötä voitaisiin myös hahmottaa varhaisten Auvisten alkusukupuu – miten kantahaarat liittyvät toisiinsa.

[https://www.familytreedna.com/group-join.aspx?
&group=Finland&vGroup=Finland](https://www.familytreedna.com/group-join.aspx?&group=Finland&vGroup=Finland)

Facebookissa tapahtuu...

Sukuseuralla on nyt
keskusteluryhmä.

LIITY
JOUKKOON!

